

Nr 197.

Av herr **Hedlund** i Östersund m. fl., om upprättande av sakregister över riksdagens justitie- och militieombudsmäns ämbetsberättelser.

Enligt 14 § instruktionen för riksdagens justitieombudsman respektive 12 § instruktionen för riksdagens militieombudsman åligger det ombudsmannen att till varje lagtima riksdag avlämna en redogörelse för sin förvaltning. En motsvarande bestämmelse har funnits i vederbörande instruktioner allt sedan de båda ämbetenas tillkomst 1809 respektive 1915.

Dessa ämbetsberättelser, vilka alltid avlämnats i tryckt skick, ha brukat innehålla redogörelser för ett stort antal av ombudsmännen handlagda ärenden rörande de mest skiftande frågor. I allmänhet ha dessa med utgångspunkt från vissa faktiska omständigheter, som föranlett klagomål eller ingripande, gjort rättsliga undersökningar av stort värde rörande det ifrågavarande spörsmålet. De meningar, som ombudsmännen förfäktat och som återgivas i berättelserna, och andra där gjorda uttalanden ha ofta blivit av stor betydelse för rättsutvecklingen på det ifrågavarande området. Uttalandenas auktoritativa karaktär är framför allt beroende på det sorgfälliga utredningsarbete, som ligger bakom vederbörande ombudsmans ståndpunktstagande och som redovisas i berättelsen.

Det material, som på detta sätt under årtiondenas lopp hopats i ombudsmännens berättelser, är av största värde för såväl det praktiska rättslivet som rättsvetenskapen. Tyvärr är detta material f. n. synnerligen svårtillgängligt beroende på att något sakregister till ämbetsberättelserna icke finnes. De »Uppgifter om justitieombudsmansämbetet 1810—1910», vilka såsom bilagor fogats till JO:s ämbetsberättelse till 1911 års riksdag, ha icke karaktär av ett sakregister i egentlig mening utan äro huvudsakligen ett i kronologisk följd gjort sammandrag av ämbetsberättelsernas innehållsförteckningar. De olika ärendena ordnas i varje berättelse med hänsyn till den ombudsmannens åtgärd, som de föranlett, och i övrigt i tidsföljd utan avseende å det sakliga sammanhanget. Då någon ställes inför ett rättsligt spörsmål, som kan förmodas ha varit föremål för JO:s eller MO:s bedömande, är det i allmänhet praktiskt ogörligt att gå igenom alla tidigare ämbetsberättelser för att söka finna ett uttalande i frågan. En följd av nu angivna förhållanden har blivit att det omfattande material, som finnes samlat i ämbetsberättelserna, icke kan utnyttjas i den utsträckning, som skulle vara önskvärdt. För att bringa rättelse härutinnan är nödvändigt att uppgöra gemensamma sakregister för ämbetsberättelserna.

Ett sådant register synes kunna uppställas med användande av de uppslagsord, som brukas i andra rättsfallssamlingar såsom Nytt juridiskt arkiv och Regeringsrättens årsbok, vid behov kompletterade med de uppslagsord, som begagnas i tioårsregistren till Svensk författningssamling. Tveksamhet kan uppstå huruvida ett sådant register bör omfatta alla de av JO sedan 1809 avgivna berättelserna. De äldre JO-berättelserna torde nämligen numera ha huvudsakligen historiskt intresse. Var gränsen bakåt i tiden — om en sådan behövs — bör dragas, får prövas i samband med arbetet på registrets upprättande. Detta arbete kan lämpligen företagas inom vederbörande ombudsmansexpedition med anlitande av sådan extra personal, som kan befinnas erforderlig för uppdragets fullgörande.

På nu anförda skäl få vi hemställa,

att riksdagen måtte uppdraga åt JO och MO att låta upprätta sakregister över avgivna ämbetsberättelser samt att riksdagen måtte ställa härför erforderliga medel till förfogande.

Stockholm den 22 januari 1949.

Verner Hedlund,

Östersund.

Elis Håstad.

Olov Rylander.
